

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาครูตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์ พัทธยาสิทธิ์ สังกัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ครั้งนี้ ได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
2. ขั้นตอนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการสร้างเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย พนักงานครูเทศบาลและนักเรียน จำนวน 23 คน โดยจำแนกออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย จำนวน 1 คน ผู้ร่วมวิจัย ที่ยินดีเข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจเป็นนักบริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา และครูในโรงเรียน จำนวน 4 คน ปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงรายชื่อกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน้าที่รับผิดชอบ	หน้าที่ในการวิจัย
1. นายคงเดช หรบวรรณ	ศึกษานิเทศก์	นิเทศการศึกษา	ผู้วิจัย
2. นายสถิตพงษ์ บงศรีดา	รองผู้อำนวยการ โรงเรียน	ฝ่ายบริหารวิชาการ	ผู้ร่วมวิจัย
3. นางสาวสุนิสา บุญศิลป์	นักบริหารการศึกษา	หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ	ผู้ร่วมวิจัย
4. นางเทพสุดา คำภักดิ์	นักวิชาการศึกษา	งานวิชาการสำนักการศึกษา	ผู้ร่วมวิจัย
5. นายวุฒิไกร ภูนาโท	นักวิชาการศึกษา	งานวิชาการสำนักการศึกษา	ผู้ร่วมวิจัย

2. กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) เป็นกลุ่มพนักงานครูเทศบาลที่ปฏิบัติการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นเป้าหมายให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนา จำนวน 8 คน ปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงรายชื่อกลุ่มเป้าหมาย

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน้าที่รับผิดชอบ	เกี่ยวข้องกับกรวิจัย
1. นายพินิตย์ บุญเชียงมา	ครู คศ.2	ครูประจำชั้น ป. 5/4	กลุ่มเป้าหมาย
2. นางแม่นรัตนา กาญจนันดา	ครู คศ.2	ครูประจำชั้น ป. 5/5	กลุ่มเป้าหมาย
3. นางสายสวาท พวงคำ	ครู คศ.2	ครูประจำชั้น ป. 6/1	กลุ่มเป้าหมาย
4. นางนันทวดี คอนชวนชม	ครู คศ.2	ครูประจำชั้น ป. 6/2	กลุ่มเป้าหมาย
5. นางวิภาณี ทองขาน	ครู คศ.2	ครูประจำชั้น ป. 6/3	กลุ่มเป้าหมาย
6. นางธนพร กาญจนหงษ์	ครู คศ.2	ครูประจำชั้น ป. 6/4	กลุ่มเป้าหมาย
7. นายประภาส แถนสีแสง	ครู คศ.2	ครูประจำชั้น ป. 6/6	กลุ่มเป้าหมาย
8. นางสาวครุณี สิงห์ธวัช	ครู คศ.2	ครูพิเศษ ป. 5-6	กลุ่มเป้าหมาย

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Information) เป็นผู้ร่วมวิจัย ครูกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มที่มีความสนใจ สามารถที่จะให้ข้อมูลที่สำคัญได้ แต่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 10 คน ปรากฏดังตารางที่ 7

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 7 แสดงรายชื่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน้าที่รับผิดชอบ	เกี่ยวข้องกับการวิจัย
1. นายสมพงษ์ สุขประเสริฐ	ผู้อำนวยการ กองการศึกษา	บริหารการศึกษา	วิทยากรผู้ให้ข้อมูล
2. นางจตุพร อุทโท	ศึกษานิเทศก์	นิเทศการศึกษา	วิทยากรผู้ให้ข้อมูล
3. นางชื่นจิตร พิมพะนิตย์	ครู คศ. 2	ครูบรรณารักษ์	ผู้ให้ข้อมูล
4. นางแม่นรัตนา กาญจนดา	ครู คศ. 2	ครูหัวหน้าสาย ป. 5	ผู้ให้ข้อมูล
5. นางอรัญญา พุดทอง	ครู คศ. 2	ครูหัวหน้าสาย ป. 6	ผู้ให้ข้อมูล
6. เด็กหญิงศศิมา ภูจิตตุ	นักเรียน	นักเรียนชั้น ป.5	ตัวแทนนักเรียนที่ให้ข้อมูล
7. เด็กหญิงเกวลิน ทรัพย์เต็ม	นักเรียน	นักเรียนชั้น ป.5	ตัวแทนนักเรียนที่ให้ข้อมูล
8. เด็กหญิงณิณี รัตนประภา	นักเรียน	นักเรียนชั้น ป.6	ตัวแทนนักเรียนที่ให้ข้อมูล
9. เด็กชายฐาปกรณ พิมพะนิตย์	นักเรียน	นักเรียนชั้น ป.6	ตัวแทนนักเรียนที่ให้ข้อมูล
10. เด็กชายมานพ คำประเทือง	นักเรียน	นักเรียนชั้น ป.6	ตัวแทนนักเรียนที่ให้ข้อมูล

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยผู้วิจัยได้นำเอาหลักการและขั้นตอนตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. 2537 : 3-5 ; อ้างถึงใน Kemmis and McTaggart. 1991 : 169-170) เป็นกระบวนการวิจัย มีขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการ ขั้นการสังเกตการณ์ และขั้นการสะท้อนผล การดำเนินงานดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นเตรียมการพัฒนา ก่อนการดำเนินงานทั้ง 4 ขั้นตอน

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มเป้าหมายโรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในมาตรฐานที่ 19 และศึกษาข้อมูลจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในปีการศึกษา 2549 ในวันที่ 7 พฤษภาคม 2550 และสัมภาษณ์ครู นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในระหว่างวันที่ 7-8 พฤษภาคม 2550 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ประเด็นปัญหา

โดยใช้เทคนิค SWOT หาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค โดยประชุมร่วมกันในวันที่ 8 พฤษภาคม 2550

ขั้นตอนในการพัฒนาครูตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ สังกัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ แบ่งเป็น 2 วงรอบ ดังนี้

วงรอบที่ 1

1.1 ขั้นวางแผนปฏิบัติการ (Planning) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการกำหนดกลยุทธ์ และเป้าหมายการพัฒนาสู่การจัดทำแผนการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรม เป้าหมายของแต่ละกิจกรรม ระยะเวลาดำเนินการ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินกิจกรรม การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล และแหล่งผู้ให้ข้อมูล ดังปรากฏตามตารางที่ 8

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 8 แสดงแผนปฏิบัติการพัฒนาครูตามมาตรฐานการศึกษาของผู้เรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ สังกัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

วงรอบที่ 1

กิจกรรม	เป้าหมาย	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผู้เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา	ผลผลิต
1. จัดประชุมกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยเพื่อศึกษา ข้อมูลและสัมภาษณ์ คุณนักรียนเพื่อใช้ใน การวางแผนการวิจัย ร่วมกัน	- เพื่อให้ทราบสภาพ ปัจจุบันและปัญหา การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนใน มาตรฐานที่ 19	- ครู นักรียน และรายงานการ ประเมินคุณภาพ ภายนอกของ สถานศึกษา	- แบบบันทึกการ ประชุม - แบบสัมภาษณ์ครู(ก) - แบบสังเกต (ข)	ผู้วิจัยและ ผู้ร่วมวิจัย	7-8 พฤษภาคม 2550	ทราบสภาพปัจจุบันและ ปัญหาการจัดกิจกรรม การเรียนรู้อย่างครู โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์
2. ประชุมกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัย	- การกำหนดกลยุทธ์ การพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียน การสอนใน มาตรฐานที่ 19	- บันทึกการ ประชุม - แบบสัมภาษณ์ นักรียน (ข)		กลุ่มผู้วิจัย	10 พฤษภาคม 2550	ได้กลยุทธ์ในการพัฒนา ครูกลุ่มเป้าหมาย ในการ จัดกิจกรรมการเรียนการ สอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ

ตารางที่ 8 (ต่อ)

กิจกรรม	เป้าหมาย	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผู้เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา	ผลผลิต
3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ	จัดประชุมเพื่อให้ ความรู้แก่ครู กลุ่มเป้าหมายใหม่ ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษา และการจัดการเรียน การสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญโดยเน้นการ จัดการเรียนการสอน การสอนใน มาตรฐานที่ 19	- เอกสาร ประกอบการ ประชุม - ภาพถ่าย - กลุ่มผู้วิจัยและ กลุ่มเป้าหมาย การวิจัย	- เอกสารประกอบ การประชุม - แบบสัมภาษณ์ (ง) - แบบสังเกต (จ) - แบบทดสอบ (ค)	- กลุ่มผู้วิจัย - กลุ่มเป้าหมาย การวิจัย - วิทยากร	26-27 พฤษภาคม 2550	ครูกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษา และการจัดการเรียน การสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอน การเรียนการสอน ในมาตรฐานที่ 19

ตารางที่ 8 (ต่อ)

กิจกรรม	เป้าหมาย	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผู้เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา	ผลผลิต
4. การนิเทศภายใน การสังเกตการสอน	- ติดตามนิเทศการ เรียนการสอนเพื่อ พัฒนาครูตาม มาตรฐานการ การศึกษาด้านผู้เรียน ในมาตรฐานที่ 19 โดยการจัดการกิจกรรม การเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	- บันทึกการนิเทศ การสอน - แบบสังเกต	- แบบทดสอบ (ค) - แบบสัมภาษณ์ - แบบสังเกต (จ)	- วิทยากร - กลุ่มผู้ร่วมวิจัย - กลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มผู้ให้ ข้อมูล	1 มิถุนายน ถึง 31 สิงหาคม 2550	ครูกลุ่มเป้าหมาย สามารถจัดการเรียน การเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 6 คน สามารถ จัดการเรียนการสอน สอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญได้ และครู กลุ่มเป้าหมาย 2 คน ควรให้คำแนะนำ เพิ่มเติม

1.2 ชั้นปฏิบัติการ (Action) กลุ่มผู้วิจัยมีเป้าหมายในการพัฒนาครูตามมาตรฐาน การศึกษาด้านผู้เรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีทธิ สังกัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษา และ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้นำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ ตามลำดับทั้งหมด 2 กิจกรรม คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศการสอน เพื่อ พัฒนาครูให้สามารถจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 19 ที่เน้นให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ รักการอ่าน รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้สอน ในห้องเรียน กำกับ ติดตาม ปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ของครูให้มีความสมบูรณ์ขึ้น ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย วิทยากร เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย คือ เอกสารประกอบการประชุม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต ระยะเวลาในการ ดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่ วันที่ 21 เมษายน 2550 ถึง 31 สิงหาคม 2550 มีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 การพัฒนาบุคลากร โดยกลุ่มผู้วิจัยร่วมกันสร้างเครื่องมือในการนิเทศ การสอน เพื่อใช้ในการกำกับติดตาม ให้คำแนะนำในจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ กลุ่มเป้าหมายในขณะฝึกปฏิบัติ

1.2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศการสอน มีขั้นตอน ดังนี้

1) ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องพัฒนาครูเพื่อการประกันคุณภาพ ด้านผู้เรียน โดยวิทยากรร่วมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐาน การศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ครูกลุ่มเป้าหมายที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการให้ความรู้ ศึกษาใบงาน แบ่งกลุ่มปฏิบัติตามใบความรู้และใบงาน และฝึกเขียน แผนการสอนที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำเสนอผลงานต่อครู กลุ่มเป้าหมาย

2) กลุ่มเป้าหมาย นำความรู้ไปเขียนแผนการสอนที่มีกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนำไปใช้สอนจริงในห้องเรียน ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-6

3) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและวิทยากร ดำเนินการนิเทศการสอนในห้องเรียน และจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อวิเคราะห์และสรุปผลการนิเทศการสอน แล้วแนะนำการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล

4) กลุ่มเป้าหมาย นำข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการนิเทศ การสอน ไปวางแผนในการพัฒนาการเรียนการสอนในวงจรต่อไป

1.3 ขั้นการสังเกต (Observation) มีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบจุดเด่นและจุดด้อยของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกการสังเกต แบบสัมภาษณ์ ระยะเวลาในการดำเนินงาน ระหว่าง 21 พฤษภาคม 2550 ถึง 31 สิงหาคม 2550 โดยมีรายละเอียด มีการสังเกตขณะมีการพัฒนา กลุ่มเป้าหมายโดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ขั้นการประชุมเชิงปฏิบัติการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยแบบบันทึกการสังเกต แบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลเพื่อรวบรวมข้อมูลใช้ในการวิเคราะห์ สรุปผลการพัฒนาว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด หากมีข้อบกพร่องในส่วนใดที่สมควรจะนำไปปรับปรุงให้ดีขึ้น ก็จะต้องร่วมวางแผนในการพัฒนาในวงรอบต่อไป

1.4 ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการปฏิบัติกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศการสอน มาวิเคราะห์ที่ละกิจกรรม และมีการแปลผลข้อมูลที่รวบรวมได้จากการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ และสะท้อนผลทั้ง 2 กิจกรรมว่ากิจกรรมใดบรรลุเป้าหมายหรือไม่บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาอย่างไร เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจร่วมกันในการปรับเปลี่ยนแผนใหม่ทั้งที่เป็นจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และจุดแข็งที่ต้องส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ได้แผนใหม่ที่ปรับแล้ว (Revised Plan) เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ในวงรอบต่อไป

วงรอบที่ 2

2.1 ขั้นวางแผน (Planning) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยประชุมร่วมกันเพื่อนำเอาจุดเด่นและจุดด้อยที่เกิดขึ้นจากวงรอบที่ 1 มาวิเคราะห์และร่วมกันพิจารณาเพื่อกำหนดกิจกรรมแนวทางแก้ไขและพัฒนา ระยะเวลาดำเนินการ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแหล่งผู้ให้ข้อมูล ดังปรากฏตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงแผนปฏิบัติการพัฒนาครูตามมาตรฐานการศึกษาของผู้เรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 ภาพยนตร์วิทยานิพนธ์ ถึงกักตพศบาลเมืองภาพลันธุ์
วงรอบที่ 2

กิจกรรม	เป้าหมาย	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผู้เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา	ผลผลิต
1. จัดประชุมกลุ่มผู้ ร่วมวิจัยและ กลุ่มเป้าหมาย	เพื่อนำเอาจุดเด่น และจุดด้อยที่เกิดขึ้น จากวงรอบที่ 1 มาวิเคราะห์เพื่อ ร่วมกันพิจารณา กำหนดกิจกรรมใน การพัฒนาครูตาม มาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียนใน มาตรฐานที่ 19	- ข้อมูลจากการเก็บ รวบรวมในวงรอบ ที่ 1	- แบบบันทึกการ ประชุม - แบบสัมภาษณ์ (ก) - แบบสังเกต (ข)	กลุ่มผู้วิจัย วิทยากรและ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	13 ตุลาคม 2550	ครูกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญเพิ่มขึ้น และสามารถนำไป ปฏิบัติได้

2.2 ขั้นปฏิบัติการ (Action) มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาครูกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำจุดเด่นและจุดด้อยจากกรอบที่ 1 มาเสนอแนะเพิ่มเติม โดยวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ รักการอ่าน รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายใกล้ตัว เช่น ห้องสมุด หรือคอมพิวเตอร์ ตามมาตรฐานที่ 19 เพื่อนำไปสอนในห้องเรียน และมีการนิเทศการสอน เพื่อกำกับ ติดตาม ปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีกลุ่มผู้ร่วมวิจัย วิทยากร เป็นผู้ดำเนินการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เอกสารประกอบการประชุม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่ วันที่ 13 - 30 พฤศจิกายน 2550 มีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้แก่กลุ่มเป้าหมาย โดยการให้ความรู้ ศึกษาใบงาน และฝึกเขียนแผนการสอนที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำเสนอผลงานต่อวิทยากรและกลุ่มผู้วิจัยได้ร่วมกันพิจารณาความเหมาะสม

2.2.2 กลุ่มเป้าหมาย นำความรู้ที่ได้รับไปจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ โดยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายใกล้ตัว เช่น ห้องสมุด หรือคอมพิวเตอร์ ตามมาตรฐานที่ 19 เพื่อนำไปสอนในห้องเรียนเน้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

2.2.3 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและวิทยากร ดำเนินการนิเทศการสอนในห้องเรียน และจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อวิเคราะห์และสรุปผลการนิเทศการสอน แล้วแนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล

2.2.4 กลุ่มเป้าหมาย นำข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการนิเทศการสอน ไปวางแผนในการพัฒนาการเรียนการสอนในโอกาสต่อไปอย่างต่อเนื่องแบบยั่งยืน

2.3 ขั้นการสังเกต (Observation) มีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบจุดเด่นและจุดด้อยของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบบันทึกการสังเกต แบบสัมภาษณ์ ระยะเวลาในการดำเนินงาน ระหว่าง 13-30 พฤศจิกายน 2550 โดยมีรายละเอียด มีการสังเกตการณ์ขณะมีการพัฒนาครูกลุ่มเป้าหมาย โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ขั้นการประชุมเชิงปฏิบัติการและการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน ด้วยแบบบันทึกการสังเกต แบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล เพื่อรวบรวมข้อมูลใช้ในการวิเคราะห์ สรุปผลการพัฒนาเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้รับทราบต่อไป

4. ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการปฏิบัติกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศการสอน มาวิเคราะห์และสรุปผลในเชิงพรรณนาตลอดจนการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงในการดำเนินการในครั้งต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบประเมินและแบบสังเกต ที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของการวิจัย จำแนกตามลักษณะความต้องการทราบข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย จำนวน 4 ชุด ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างชนิดปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ จำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย

1.1 ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้สัมภาษณ์ครูและนักเรียน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในมาตรฐานที่ 19 เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับการพัฒนาครูตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ สังกัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

1.2 ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 4 ข้อ เพื่อประเมินผลการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้ความรู้จากวิทยากรมากน้อยเพียงใด

2. แบบทดสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 15 ข้อ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของครูกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในมาตรฐานที่ 19 จำนวน 1 ชุด

3. แบบสังเกตการสอนของครู เป็นแบบสอบถามที่วัดระดับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในห้องเรียน จำนวน 12 ข้อ (รายละเอียดเสนอไว้ในภาคผนวก)

วิธีการสร้างเครื่องมือ

วิธีการสร้างเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี เกี่ยวกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และวิธีการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลชนิดต่างๆ จากตำราการวิจัยเบื้องต้น ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 50-77)

2. ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการณ์สอนของครูและแบบทดสอบ ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ มี 3 ฉบับ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1.1 กำหนดขอบข่ายที่ต้องการสัมภาษณ์

2.1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบที่กำหนด

2.1.3 นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

2.1.4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.1.5 นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 แบบสังเกตการณ์สอน มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.2.1 กำหนดขอบข่ายที่ต้องการสังเกตและสิ่งที่ต้องการบันทึก

2.2.2 นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

2.2.3 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2.5 นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 แบบทดสอบ เพื่อใช้วัดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาครูตามมาตรฐาน การศึกษาด้านผู้เรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 ภาพลื่นรู้พิทยาสีหิ โดยเน้นกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในมาตรฐานที่ 19 มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.3.1 กำหนดขอบข่ายที่ต้องการทดสอบ

2.3.2 สร้างแบบทดสอบตามกรอบที่กำหนดเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ

จำนวน 4 ตัวเลือก

2.3.3 นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

2.3.4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.1.5 นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ และแบบสังเกตการสอน จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

3.1 นายวิเชียร สมภาร ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ระดับ 9 สำนักการศึกษา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

3.2 นายสมพงษ์ สุขประเสริฐ ผู้อำนวยการกองการศึกษา ระดับ 8 กองการศึกษา เทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสเมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

3.3 นายกมล ทรายู ศึกษาพิเศษ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ กองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

4. จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 7 พฤษภาคม 2550..ถึงวันที่ 14 ธันวาคม 2550

วงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 7 พฤษภาคม 2550 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2550

วงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 13 ตุลาคม 2550 ถึงวันที่ 14 ธันวาคม 2550

โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การสังเกตการสอนของครู สังเกตครูกลุ่มเป้าหมายในการประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โคนเน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. การสัมภาษณ์

2.1 สัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในมาตรฐานที่ 19

2.2 สัมภาษณ์ครูกลุ่มเป้าหมายในขณะการดำเนินการพัฒนาตามวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2

2.3 สัมภาษณ์ครูกลุ่มเป้าหมายหลังจากจบการพัฒนาในแต่ละรอบตามวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2

2.4 สัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. การทดสอบ เป็นการทดสอบกลุ่มเป้าหมายเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ ของครูกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการเข้ารับ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของข้อมูล โดยยึดหลักสามเส้า (Triangulation Technique) 3 มิติ คือ

1.1 มิติเวลา หมายถึง ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และนักเรียน ในการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้น ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ รักการอ่าน รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ในบางช่วงของวัน เวลา ที่แตกต่างกัน

1.2 มิติสถานที่ หมายถึง ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และนักเรียน จากการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ มีนิสัยรักการอ่าน รู้จัก แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ในต่างสถานที่กันอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

1.3 มิติบุคคล หมายถึง บุคคลผู้ให้ข้อมูลฝ่ายต่าง ๆ เช่น ครู นักเรียน ศึกษานิเทศก์ วิทยากร มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องการประชุมเชิงปฏิบัติการและ การนิเทศภายใน จากการประเมินผลการสังเกต และการสัมภาษณ์

2. นำแบบสังเกตการสอนมาตรวจสอบความถูกต้อง และให้คะแนนแล้วนำไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และแปลผลตามระดับค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แปลความว่า ปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 แปลความว่า ปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 แปลความว่า ปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 แปลความว่า ปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แปลความว่า ปฏิบัติน้อยที่สุด

3. นำแบบทดสอบหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการมาตรวจเพื่อให้คะแนน เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำคะแนนที่ได้มาเทียบเป็นค่าร้อยละและแปลความหมาย ดังนี้

ได้คะแนนร้อยละ 90 ขึ้นไป แปลความว่า มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด

ได้คะแนนร้อยละ 80 - 89 แปลความว่า มีความรู้ความเข้าใจมาก

ได้คะแนนร้อยละ 70 - 79 แปลความว่า มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง

ได้คะแนนร้อยละ 60 - 69 แปลความว่า มีความรู้ความเข้าใจน้อย

ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 แปลความว่า มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด

4. นำแบบสัมภาษณ์ครู และนักเรียนซึ่งเป็นการแจกแจงข้อค้นพบในการวิจัย และทำความเข้าใจข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดหลายๆ รอบ (Read and Re-read) แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเหล่านั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเพื่อทำการกำหนดทิศทาง (Trend) และสร้างข้อสรุปและนำเสนอข้อค้นพบโดยอิงกรอบการวิจัยในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์

(Descriptive Analysis)